

Các biện pháp chống nắng, nóng và biến đổi khí hậu thất thường cho gia súc, gia cầm

Để chủ động phòng chống dịch bệnh và nâng cao sức khỏe cho đàn gia súc gia cầm trong thời điểm nắng, nóng và đang có biến đổi thất thường như hiện nay, người chăn nuôi cần thực hiện tốt một số biện pháp kỹ thuật như sau:

1. Cải tạo, nâng cấp, kiểm tra các hệ thống làm mát trong chuồng nuôi cho gia súc, gia cầm: Do thời tiết nắng nóng, mưa, giông lốc thất thường, cần chú ý hàng ngày nghe thông tin trên hệ thống truyền thông để chủ động áp dụng việc cải tạo che chắn ngay hệ thống chuồng trại. Điều này rất quan trọng để tránh bị làm con vật bị thay đổi nhiệt đột ngột, trực tiếp ảnh hưởng đến sức khỏe (nhất là gia súc gia cầm non, mới nhập đàn). Cần kiểm tra ngay các hệ thống làm mát trong chuồng nuôi gia súc gia cầm, kịp thời cải tạo, sửa chữa, nâng cấp đảm bảo cho các hệ thống trên sử dụng tốt.

Với các trại chăn nuôi có chuồng nuôi khép kín (dạng chuồng nuôi kín) cần kiểm tra và thực hiện nghiêm việc trực kỹ thuật, đề phòng mất điện hoặc các hệ thống làm mát trong chuồng nuôi bị trục trặc, lỗi kỹ thuật, không đảm bảo vận hành. Nên lắp đặt các hệ thống báo động tự động để kịp thời giải quyết, khắc phục các sự cố về kỹ thuật xảy ra.

2. Tăng cường chế độ dinh dưỡng cho gia súc, gia cầm: Những ngày nắng nóng con vật thường có nhiều biến đổi trong quá trình hấp thu, trao đổi chất, việc ăn uống của con vật có nhiều thay đổi không bình thường vì vậy cần tăng cường chế độ dinh dưỡng và bổ sung các loại khoáng, Premix, Vitamin để nâng cao sức đề kháng cho con vật. Đảm bảo nghiêm ngặt chế độ nước uống đủ và sạch cho gia súc gia cầm, những ngày nắng nóng nhu cầu cần nước trong cơ thể con vật là rất lớn nên tốt nhất là lắp đặt hệ thống nước uống tự động cho con vật trong chuồng nuôi.

Hàng ngày kiểm tra thường xuyên lượng nước cung cấp và vệ sinh nguồn nước, có thể bổ sung trực tiếp một số vitamin hoặc các nguyên tố vi lượng thông qua hệ thống nước uống để giúp cho con vật hấp thu trực tiếp. Có nhiều cách bổ sung khoáng chất, kinh nghiệm cho thấy nên bổ sung vào thời điểm sáng sớm sẽ là tốt nhất để con vật nâng cao sức đề kháng chống chọi và thích nghi với điều kiện khí hậu ngoài trời. Có thể trộn thức ăn hoặc hoà nước cho con vật uống trực tiếp.

Với trâu, bò, bò sữa cần tăng cường các loại thức ăn thô xanh, một số thức ăn ủ chua đảm bảo cho con vật đủ no và tăng cường quá trình trao đổi chất thông qua tập tính nhai lại ở trâu bò. Riêng đối với bò sữa là con vật chịu nóng kém nên cần vừa bổ sung thức ăn thô xanh, các loại khoáng vừa kết hợp làm mát cho con vật.

3. Chú ý vệ sinh chuồng trại và xử lý môi trường xung quanh chuồng nuôi: Hàng ngày phải đảm bảo vệ sinh cơ giới sạch sẽ từ trong ra ngoài xung quanh khu vực

chuồng nuôi, khu chăn thả, sân vận động với trâu bò. Khởi thông cống rãnh, không để phân và chất thải ứ đọng sẽ phát sinh mầm bệnh, sử dụng các chế phẩm khử mùi nhằm hạn chế mùi trong chuồng nuôi. Sau vệ sinh cơ giới có thể dùng nước rửa chuồng, lưu ý khi rửa chuồng trại xong không nên để nước đọng trên nền chuồng để tránh cho con vật uống phải nước bẩn trên nền chuồng. Thực hiện phun thuốc sát trùng, diện tích phun thuốc sát trùng nên phun trên diện rộng cả trong và ngoài chuồng nuôi (một số loại thuốc sát trùng có chất lượng tốt, an toàn khi sử dụng như Virkon, Haniodin, Halamit ...).

Với môi trường xung quanh chuồng nuôi cần tăng cường phát quang bụi rậm để tránh ruồi muỗi, côn trùng, không để nước đọng và định kỳ phun thuốc sát trùng để hạn chế, ngăn chặn mầm bệnh. Thực hiện tốt việc ủ phân, tốt nhất xử lý lượng phân của gia súc gia cầm thải ra hàng ngày làm phân bón cho cây trồng hoặc làm thức ăn cho cá, không để lượng phân tồn ứ đọng trong khu vực chuồng nuôi trong những ngày hè.

Đối với chăn nuôi trâu bò hiện nay đã xuất hiện bệnh viêm da nổi cục bệnh lây chủ yếu thông qua côn trùng (ve, ruồi mòng...) vì vậy cần chú ý phát quang bụi rậm và dùng các loại thuốc diệt côn trùng (như han tox) để chủ động phòng bệnh.

4. Đảm bảo mật độ nuôi và chế độ vận động, tắm chải cho gia súc gia cầm: Những ngày nắng nóng cần giãn mật độ nuôi nhốt trong chuồng nuôi đối với gia súc gia cầm để tạo sự thông thoáng và cân bằng dưỡng khí trong chuồng nuôi. Lưu ý trong chăn nuôi gia cầm, điều này rất quan trọng nhằm hạn chế dịch bệnh và các bệnh về hô hấp (mật độ trung bình chăn nuôi gà thịt tốt nhất là 6 - 8 con/m², với trâu bò đảm bảo 4 - 6 m²/con). Trong chăn nuôi trâu bò, nhất là bò sữa cần đảm bảo chế độ vận động giúp cho trâu bò khỏe mạnh, ăn, ngủ tốt hơn. Nên cho trâu bò vận động nhiều vào buổi sáng sớm và chiều mát. Sau vận động tắm chải cho trâu bò, không tắm vào buổi trưa khi thời tiết đang nắng nóng (thực tế đã có nhiều người chăn nuôi buổi trưa thấy nắng quá đã tắm cho con vật, điều này là hoàn toàn không tốt, rất nguy hiểm làm cho con vật bị cảm nắng hoặc cảm nóng).

5. Thực hiện tốt quy định về nhập giống tăng đàn, vận chuyển gia súc gia cầm trong những ngày nắng, nóng: Tốt nhất nhập giống ở những cơ sở sản xuất giống có uy tín, đủ điều kiện, không nhập ở những nơi đang có dịch bệnh. Cần kiểm tra, xem xét kỹ về chất lượng giống cũng như việc tiêm phòng đủ thời gian miễn dịch mới vận chuyển đi. Việc vận chuyển giống về địa phương cần thực hiện tốt quy trình kiểm dịch vận chuyển theo quy định. Khi vận chuyển gia súc gia cầm trong những ngày nắng nóng nên thực hiện vào buổi sáng sớm và chiều mát. Nếu vận chuyển đường dài chú ý cho gia súc gia cầm nghỉ ngơi hợp lý, vào các thời điểm buổi trưa nên để gia súc gia cầm vào nơi mát, nhiều cây cối để chăm sóc bổ sung thức ăn, nước uống cũng như kiểm tra sức khỏe con vật trong quá trình vận chuyển.

Nên giãn mật độ nhốt gia súc gia cầm trên phương tiện vận chuyển, đồng thời che chắn làm mát cho gia súc gia cầm ngay trên phương tiện vận chuyển như để cành

cây nhiều lá trên xe, có đệm lót tốt, có bạt che ánh nắng mặt trời xung quanh phương tiện ...

Khi vận chuyển về đến chuồng nuôi cần giảm nhiệt cho con vật thích nghi từ từ, không để con vật thay đổi nhiệt độ một cách đột ngột. Với trâu bò, lợn đưa vào nơi mát cho nghỉ ngơi không được dùng nước tắm ngay để tránh cho trâu bò, lợn bị cảm do thay đổi nhiệt độ đột ngột. Trường hợp trong đàn có gia súc gia cầm khi vận chuyển về thấy có biểu hiện không bình thường (ủ rũ, thở gấp, ho, sốt, đi đứng không bình thường...) cần tách riêng để theo dõi điều trị đến khi trở lại bình thường mới cho nhập đàn.

Thực hiện tốt việc khai báo với chính quyền địa phương về việc nhập đàn để đảm bảo công tác phòng chống dịch chung trên địa bàn, khi thực hiện tốt việc này sẽ đảm bảo được hưởng chế độ chính sách về hỗ trợ thiệt hại khi không may xảy ra dịch bệnh phải tiêu huỷ bắt buộc. Trường hợp chủ hộ không thực hiện việc khai báo sẽ ảnh hưởng rất lớn đến diễn biến dịch bệnh trên địa bàn, khi xảy ra dịch bệnh không những không được hỗ trợ còn bị xử lý vi phạm hành chính theo quy định của Luật Chăn nuôi (có hiệu lực từ 01/1/2020).

6. Áp dụng tốt vệ sinh thú y và xử lý gia súc, gia cầm có biểu hiện không bình thường: Hiện nay diễn biến dịch bệnh trên đàn gia súc gia cầm khá phức tạp, đặc biệt những năm qua đã có bệnh mới xuất hiện (dịch tả lợn Châu phi, Viêm da nổi cục) hơn nữa mầm bệnh có xu hướng mạnh về biến chủng (như Cúm A/H5N6, Cúm A H5N9 ...). Người chăn nuôi cần tập trung thực hiện tốt việc tiêm phòng các loại vắc xin để chủ động phòng chống bệnh. Cần kiểm tra việc tiêm phòng cho đàn gia súc gia cầm, trường hợp đến kỳ tiêm phòng phải tiêm phòng ngay để chủ động tạo miễn dịch cho đàn gia súc gia cầm. Khi tiêm phòng chú ý kiểm tra đàn gia súc, gia cầm khoẻ mạnh mới tiêm phòng. Thời điểm tiêm phòng tốt nhất vào sáng sớm và chiều mát để đảm bảo chất lượng vắc xin, tránh phản ứng, tạo miễn dịch tốt khi tiêm phòng.

Hàng ngày kiểm tra chuồng nuôi, trường hợp thấy gia súc, gia cầm có những biểu hiện không bình thường cần tách đàn cho nhốt riêng để kiểm tra, theo dõi và điều trị. Nếu số lượng nhỏ (một vài con) không thấy biểu hiện lây lan thì áp dụng việc cho uống thuốc trợ sức trợ lực, tạo sự thoáng mát cho con vật, khi trở lại bình thường, con vật khoẻ mạnh cho nhập đàn. Trường hợp thấy gia súc gia cầm có biểu hiện triệu chứng nặng (ho sốt, khó thở, ủ rũ, đi lại không bình thường ...) có biểu hiện lây lan, cần báo ngay cán bộ thú y cơ sở để can thiệp kịp thời.

Khi đàn gia súc gia cầm có biểu hiện dịch bệnh, cần thực hiện tốt các quy định về phòng chống dịch bệnh, tuyệt đối không được bán chạy, chấp hành nghiêm hướng dẫn của chính quyền địa phương và cán bộ chuyên môn để không chế ngăn chặn dịch, không để bùng phát lây lan trên diện rộng.